

Tlačová správa

Bratislava 28.5. 2009

Slovenské stavebníctvo: prvé príznaky krízy sú už zrejmé

Na Slovensku sa začínajú prejavovať prvé známky ekonomickej krízy. Po rekordnom raste HDP v roku 2007 (10,2%) sa tempo spomalilo na 6,4% (rast v roku 2008) a na tento rok analytici už predpovedajú pokles slovenského hospodárstva. Celkový vývoj ekonomiky viditeľne ovplyvňuje tiež stavebníctvo a prvé príznaky, že kríza sa začína prejavovať aj tu, sú už celkom zrejmé – väčšina firiem predpovedá pokles slovenského stavebníctva, nedostatočný dopyt je najčastejšie uvádzané obmedzenie rastu pre firmy, menšie množstvo zákaziek už tiež viedlo k poklesu vytŕaženia kapacít. Naopak nedostatok skúsených pracovných síl už zďaleka nepredstavuje taký problém ako skôr.

Tieto závery prináša aktuálne publikovaná Kvalitatívna štúdia slovenského stavebníctva 2009, ktorá je založená na štruktúrovaných rozhovoroch s vybranou vzorkou 45 stavebných firiem a 84 firiem spomedzi ich dodávateľov. Túto štúdiu spracoval CEEC Research v spolupráci s poradenskou spoločnosťou KPMG.

Hlavné zistenia Kvalitatívnej štúdie slovenského stavebníctva 2009:

Aký vývoj stavebníctva očakávajú stavebné firmy v roku 2009?

- **63 %** opýtaných firiem očakáva **pokles stavebníctva v roku 2009** (priemer odpovedí všetkých respondentov ukazuje na pokles o 4 %). Pri detailnejšom pohľade by skutočnosť mohla byť omnoho horšia (20% opýtaných očakáva pokles o viac než 10%).
- Súčasná kríza je o to bolestnejšia, že firmy ju neočakávali a nemali možnosť sa na ňu aspoň čiastočne pripraviť. Ako ukazujú výsledky výskumu z minulého roku, iba 7 % opýtaných predpovedalo pokles stavebníctva v roku 2009.

Aký vývoj stavebné firmy očakávajú v strednodobom horizonte?

- Pri strednodobých vyhlídkach (2010 – 2011) sú očakávania mierne optimistickejšie. Firmy vo väčšine prípadov predpovedajú stabilizáciu situácie a mierny nárast odvetvia o 0,9%. Zároveň však vyjadrujú výrazné pochybnosti ohľadom svojich možností predpovedať vývoj po roku 2009 za podmienok súčasnej celosvetovej ekonomickej krízy.

Prejavila sa už kríza v poklese vytŕažnosti kapacít stavebných firiem?

- Spoločnosti už zaznamenali pokles vo využití svojich kapacít a to z 92% v roku 2008 na terajších 78%.

Čo firmy aktuálne najviac obmedzuje v raste a čo spôsobuje najväčšie problémy?

- **89 %** opýtaných firiem pociťuje **obmedzenie** vo svojom podnikaní. Najčastejšie uvádzanou prekážkou bol **nedostatočný dopyt** (43%, 26% v roku 2008), za ktorým nasleduje silná

Tlačová správa

konkurencia (40%: 2009, 49%: 2008). Obmedzené finančné zdroje limitujú 20% opýtaných, hodnotenie ich vplyvu na podnikanie firiem výrazne vzrástlo (z 5,9 na 7,6 bodu na stupnici 0-10 max). Naopak obmedzenie najčastejšie uvádzané v minulom roku (nedostatok skúsených pracovníkov) veľmi výrazne pokleslo zo 72% na 7%.

Nové zákazky sú kľúčom k prežitiu, kde o nich spoločnosti získavajú informácie?

- Výsledky výskumu ukazujú, že zvyky firiem a ich spôsoby pri vyhľadávaní informácií o nových zákazkách sa takmer nezmenili. Hlavným zdrojom sú stále internet a dlhodobé kontakty.
- Ak sa zameriame výlučne na spôsoby využívania internetu, výsledky ukazujú, že **100%** opýtaných firiem využíva internet pre svoju prezentáciu a ďalej na **hľadanie informácií (93%)** a **pri predaji (87%)**.

Akým spôsobom stavebné firmy svoje zákazky získavajú?

- Na získanie novej zákazky 84% firiem využíva osobné kontakty, 78% priamy dopyt od zákazníka (čo v roku 2007 i 2008 bol najčastejší zdroj nových zákaziek), tendre využíva len 20% respondentov.

Čo úplatky? Sú bežnou praxou? Došlo k zmenám za posledných dvanásť mesiacov?

- Na otázku, či už firmy niekedy boli požiadané o úplatok, 42% respondentov odpovedá, že nie (výrazný pokles oproti 72 % v predchádzajúcom roku). 31 % firiem uvádza jasné áno, 27 % zvolilo možnosť bez komentára s ohľadom na vysokú citlivosť tejto témy.

Sú tendre transparentné?

- Transparentnosť tendrov na Slovensku bola ohodnotená 5,6 bodu na stupnici od 1 do 10, ide o veľmi mierne nadpriemerné hodnotenie, zároveň však oproti predchádzajúcemu roku došlo k viditeľnému poklesu (zo 6,7 bodu).

Porušujú firmy svoj risk management kvôli získaniu zákazky?

- Tu došlo za uplynulých 12 mesiacov k zhoršeniu. Podiel firiem, ktoré uvádzajú, že porušili svoje systémy riadenia rizík kvôli získaniu zákazky, vzrástol z 36% v roku 2008 na 56% v súčasnosti.

Ako si stavebné firmy vyberajú dodávateľov?

- Pri výbere dodávateľa firmy najčastejšie volia dlhodobé (rámcové) zmluvy (58% v roku 2009, 56% v 2008) a osobné kontakty 56%.

Aké sú kľúčové kritériá pri výbere?

- Kľúčové kritériá, podľa ktorých si firmy vyberajú dodávateľov, sú skúsenosti dodávateľa (76%) a cena (74%, nárast z minuloročných 60%). Tretím najdôležitejším kritériom sú podľa respondentov referencie dodávateľa (64%).

Čo bude kľúčovým faktorom určujúcim vývoj v ďalšom období?

Tlačová správa

- Z dlhodobého hľadiska stavebné firmy predpovedajú, že hlavnými faktormi, ktoré budú ovplyvňovať ich ďalší rozvoj budú zmeny v dopyte (uvádza 91% respondentov, čo predstavuje nárast oproti 75% v predchádzajúcom roku) a vývoj v možnostiach pre financovanie svojich aktivít (70%).

Kam plánujú firmy investovať, aby sa čo najlepšie vysporiadali so súčasnou krízou?

- Ako kľúčovú oblasť pre svoje investície v rokoch 2009 – 2010 stavebné firmy najčastejšie označovali investície do zoznamovania a nadväzovania kontaktov (viditeľný nárast zo 41 na 62% za posledných dvanásť mesiacov).

V súvislosti s budúcim vývojom v oblasti získavania zákaziek, ako uvádza Ľuboš Vančo, managing partner poradenskej spoločnosti KPMG na Slovensku, dôležitými faktormi v oblasti získavania stavebných zákaziek na Slovensku budú veľkosť, finančná stabilita a referencie firmy: „Súčasná situácia bude mať väčší dopad najmä na malé a stredné podniky, hlavne z dvoch dôvodov. Veľké podniky v minulosti využívali do značnej miery subdodávky týchto menších firiem, čo znamená, že pre ne to predstavovalo variabilné náklady. S poklesom veľkých zákaziek budú veľké firmy využívať predovšetkým svoje vlastné kapacity. Druhým dôvodom je, že menšie firmy sa ťažko uplatňujú vo väčších tendroch. V tomto prípade veľkosť, finančná stabilita a referencie sú kľúčové (ak samozrejme odhliadneme od korupcie).“

Kvalitatívnu štúdiu slovenského stavebníctva 2009 je možné získať na internetových prezentáciách CEEC Research www.CEEConstruction.Eu, prípadne Vám ju radi zašleme emailom. Pre viac informácií prosím píšete na kontakt@CEECConstruction.Eu

Tlačové kontakty:

CEEC Research

Lucie Matalová

PR and Communication

+420 777 205 873

lucie.matalova@CEECConstruction.Eu

KPMG Slovensko spol. s r.o.

Zuzana Balážová

Marketing & Communications

+421 908 745 512

zbalazova@kpmg.sk

Media In – public relations agentúra

Zuzana Lacová

Managing Partner

+421 911 229 399

zuzana.lacova@cohnwolfe.sk

O CEEC Research:

CEEC Research (Výskum potenciálu stavebníctva v krajinách strednej a východnej Európy) bol založený v roku 2005, pričom prvé interview a analýzy boli uskutočnené v ČR a Maďarsku. V roku 2007 už prebehli v ČR, na Slovensku, v Maďarsku, Estónsku a na Ukrajine. V roku 2008 boli výskumy realizované paralelne v desiatich krajinách (k vyššie uvedeným pribudli Poľsko, Litva, Lotyšsko, Chorvátsko a Moskva). V súčasnosti je projekt CEEC Research najväčším výskumom v oblasti stavebníctva v krajinách strednej a východnej Európy. Jeho štúdie využíva viac ako päť tisíc spoločností z celého sveta. Realizačný tím tvorí viac ako 20 spolupracovníkov z desiatich krajín strednej a východnej Európy.

Tlačová správa

O KPMG:

KPMG je globálna sieť firiem poskytujúcich profesionálne služby v oblasti auditu, daní a poradenstva. Jej členské firmy pôsobia v 140 krajinách a zamestnávajú vyše 135 000 odborníkov. Nezávislí členovia siete KPMG sú pridružení ku KPMG International, ktoré neposkytuje žiadne služby klientom.

Spoločnosť KPMG Slovensko je nezávislým členom medzinárodnej siete KPMG a na Slovensku pôsobí od roku 1991. V súčasnosti zamestnáva viac ako 340 ľudí a má 14 partnerov. Je poprednou auditorskou a poradenskou spoločnosťou. Poskytuje širokú škálu auditorských, daňových a poradenských služieb mnohým domácim i zahraničným spoločnostiam a asistuje pri významných transakciách vo väčšine hospodárskych odvetví.